

3

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisen jaoston päätös Helsingin kaupungin perusopetuksen yhtenäisestä tuntijaosta vuosiluokilla 1–2 ja perusopetuksen vuosiviikkotuntien lisäyksestä valtioneuvoston asetusten mukaiseksi

HEL 2024-011193 T 00 01 06

Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto päättää hyväksyä Helsingin kaupungin suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelmaan muutokset lukuihin 1.5 Tuntijako ja 11.1 Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia liitteiden 1-3 mukaisesti 1.8.2025 alkaen.

Esittelijän perustelut

Opetushallitus on 22.12.2014 antanut määräyksen perusopetuksen valtakunnallisista perusteista. Helsingin paikalliset opetussuunnitelmakirjaukset, vuosiluokkakokonaisuudet ja koulukohtaiset osuudet ovat hyväksytyt opetuslautakunnan suomenkielisessä jaostossa tämän jälkeen. Opetussuunnitelma on otettu käyttöön portaittain alkaen 1.8.2016.

Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (286/2024) (jäljempänä tuntijakoasetus) ja perusopetusasetus (287/2024) (jäljempänä perusopetusasetus) määrittelevät kunkin oppiaineen ja vuosiluokan viikkoittaisen opetustuntien vähimmäismäärän. Näiden asetusten muutokset lisäävät vuosiluokilla 1–2 äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan opetusta yhdellä vuosiviikkotunnilla ja vuosiluokilla 3–6 äidinkielen opetusta lisätään yhdellä vuosiviikkotunnilla. Oppiaineiden opetustuntien lisäysten johdosta perusopetuksen viikkotuntien määrä kasvaa yhdellä tunnilla vuosiluokilla 1–3.

Tuntijakoasetuksen siirtymäsäädöksen mukaisesti vuosiviikkotuntien lisääntyminen koskee kokonaisuudessaan niitä oppilaita, jotka aloittavat perusopetuksen suorittamisen elokuussa 2025. Niillä oppilailla, jotka ovat aloittaneet perusopetuksen ensimmäisellä vuosiluokalla elokuussa 2024 tai 2023, tulee äidinkielessä ja kirjallisuudessa toteutua vähintään yksi vuosiviikkotuntin lisääntyminen. Perusopetuksessa ensimmäisellä luokalla elokuussa 2022 tai sitä aiemmin aloittaneita vuosiviikkotuntien lisääntyminen ei koske.

Yhtenäinen tuntijako vuosiluokilla 1–2

Helsingin kaupungin perusopetuksessa on tavoitteena yhtenäistää tuntijako portaittain. Peruskoulujen henkilöstö kannattaa kuulemisten perusteella yhtenäistämistä. Yhtenäinen tuntijako vähentää koulukohtaisen opetussuunnitelmatyön tarvetta ja helpottaa opinpolun aikana peruskoulua vaihtavan oppilaan opiskelun järjestämistä. Yhtenäinen tuntijako vahvistaa oppilaiden yhdenvertaisuutta kaupungin sisällä, kun opinpolun eri vaiheissa kaikilla oppilailla on samanlaiset opetuksen tavoitteet.

Perusopetuksen tuntijaon yhtenäistäminen tapahtuu kolmessa vaiheessa. Ensimmäisenä vaiheessa yhtenäistetään vuosiluokkien 1–2 tuntijako. Se otetaan käyttöön kaikissa Helsingin perusopetuksen kouluissa 1.8.2025 alkaen. Tuntijaon yhtenäistäminen jatkuu toisessa vaiheessa vuosiluokkiin 3–6. Kolmannessa vaiheessa yhtenäistetään vuosiluokat 7–9.

Perusopetusasetus muuttaa viikoittaisen opetuksen tuntimäärää vuosiluokilla 1–3. Opetuksen viikoittainen tuntimäärä nousee Helsingin suomenkielisen perusopetuksen vuosiluokilla 1–2 vähintään 22 tuntiin viikossa. Vastaavasti vuosiluokalla 3 opetusta on vähintään 23 tuntia viikossa. Suomenkielisen perusopetuksen tuntijako on liitteessä 1.

Tuntijakoasetuksen mukaiset kaksi lisätuntia jaetaan molemmille vuosiluokille 1 ja 2, jotta oppilaan alkuopetusvaihe olisi mahdollisimman yhtenäinen. Alkuopetuksen tuntijaossa voidaan kaikkien muiden oppiaineiden, paitsi äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan, opetustunnit jakaa vuosiluokkien välillä tasaisesti. Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan tuntien sijoittumisesta on tästä syystä kuultu oppilaita, opettajia ja rehtoreita.

Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan opetustuntien sijoittaminen Helsingin kaupungin tuntijaossa

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetustunti lisätään 1.luokalle, jolloin oppiaineen opetusta on 1.luokalla kahdeksan ja 2.luokalla seitsemän tuntia viikossa. Tunnin sijoittamista 1.luokalle puoltavat oppimistuloksista tehdyt tutkimukset. PISA2022, PIRLS2021 ja Karvi2023 tutkimuksissa on havaittu, että heikko osaaminen lukutaidossa on kasvanut kaikilla ryhmillä (suomi äidinkielenä, suomi toisena kielenä, tytöt ja pojat). Lisäksi näissä tutkimuksissa havaittiin, että luku- ja kirjoitustaitojen osaaminen eriytyy erityisesti suomea äidinkielenä ja suomea toisena kielenä opiskelevien oppilasryhmien välillä jo alkuopetuksessa. Opetustunnin lisäämisellä pyritään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tukemaan luku- ja kirjoitustaidon oppimista.

Matematiikan opetustunti lisätään 2.luokalle, jolloin oppiaineen opetusta on 1.luokalla kolme ja 2.luokalla neljä tuntia viikossa. Tunnin sijoittamista 2.luokalle puoltaa ensimmäisellä luokalla luotu pohja lukutaidolle, joka tukee 2.luokalla matemaattisen ajattelun kielentämistä eri tavoin. Helsingin kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmassa 2.luokalle sijoittuu matematiikassa keskeisten käsitteiden ja ydintaitoja opetusta ja pohjustamista. Lisätunnin sijoittamisella varataan tälle vuosiluokalle aikaa keskeisten käsitteiden harjoitteluun ja hyvän laskusujuvuuden luomiseen.

Jotta oppilaan viikkotuntien määrä vuosiluokalla 3 on perusopetusasetuksen vähimmäismäärän mukainen lukuvuonna 2025–2026, opetetaan kaikissa Helsingin peruskouluissa yksi tunti enemmän äidinkieltä ja kirjallisuutta. Peruskoulut noudattavat koulukohtaisen opetussuunnitelmansa mukaista tuntijakoa lisäten 3.luokan opetukseen yhden tunnin äidinkieltä ja kirjallisuutta. Tunnin lisäämisellä varmistetaan tuntijakoasetuksen siirtymäsäädöksen edellytys siitä, että elokuussa 2023 perusopetuksessa aloittaneilla tulee toteutua oppiaineen lisätunneista vähintään yksi heidän perusopetuksen suorittamisen aikana. Vuosiluokkien 3–6 tuntijaon yhtenäistäminen aloitetaan Helsingissä vuoden 2025 alussa ja yhtenäinen tuntijako otetaan suunnitelman mukaan käyttöön 1.8.2026 alkaen.

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen tuntijako

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksen oppilaan viikkotyön määrän tulee olla saman verran kuin hänen vuosiluokallaan oppiaineittain jaetussa opetuksessa. Perusopetuksen vuosiviikkotuntien lisäyksen johdosta myös toiminta-alueittaisessa opetuksessa lisääntyy viikkotuntien määrää vuosiluokilla 1–3 yhden tunnin verran.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan opetus järjestetään oppiaineiden sijaan viidessä eri toiminta-alueessa. Toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot. Kognitiiviset taidot -osa-alueen sisältöön opetussuunnitelmassa on kuvattu tavoite tukea oppimiseen, muistamiseen ja ajattelemiseen liittyvien prosessien kehittymistä ja kehittää lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksia.

Valtioneuvoston tavoite vahvistaa luku-, kirjoitus- ja laskutaitoja sekä kognitiivisten taitojen osa-alueen sisällöt puoltavat sitä, että lisätunnit sijoitetaan kognitiivisiin taitoihin. Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen tuntijako on liitteessä 2. Jatkossakin toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset toimin-

ta-alueiden sisällöt kuvataan oppilaan HOJKSissa (henkilökohtainen opetuksen järjestämisestä koskeva suunnitelma).

Ruotsin kielikylpyopetuksen tuntijako

Ruotsin kielikylpyopetuksessa äidinkielen ja kirjallisuuden opetustunnit jaetaan ruotsin ja suomen kielellä opetettaviksi. Muutoin ruotsin kielikylvyssä noudatetaan perusopetuksen yhtenäistä tuntijakoa sekä kielikylpykoulujen tuntijakoa. Ruotsin kielikylpyopetuksessa äidinkielen ja kirjallisuuden opetustunnit jakautuvat koko perusopetuksen aikana ruotsin ja suomen kielen osalta kahtia.

Kielikylpyopetuksessa ruotsinkielinen opetus painottuu alkuopetuksessa. Suomen kielen osuus lisääntyy perusopetuksen edetessä. Kielikylpyopetuksen näkökulmasta on luontevinta opettaa 1.luokalle lisättävä äidinkielen ja kirjallisuuden opetustunti ruotsiksi ja 3.luokalla suomeksi. Matematiikan lisätunti sijoitetaan myös kielikylpyopetuksessa 2.luokalle. Ruotsin kielikylpyopetuksen tuntijako on liitteessä 3.

Osallistaminen osana valmistelua

Tuntijakomuutoksien ja kuulemisten valmistelua on tehnyt työryhmässä, jossa on mukana peruskoulujen rehtoreita, toimialan hallinnon työntekijöitä ja luottamusmies. Valmistelu on tehty yhdessä suomen- ja ruotsinkielisen perusopetuksen kesken.

Perusopetuksen oppilaita, opettajia ja rehtoreita on osallistettu lisääntyvien vuosiviikkotuntien sijoittamisessa Helsingin kaupungin perusopetuksen tuntijakoon, vuosiluokkien 1–2 tuntijaon yhtenäistämässä ja äidinkielen ja kirjallisuuden tunnin lisäämisessä 3.luokalle lukuvuonna 2025–2026. Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen opettajia ja ruotsin kielikylpyopetuksen opettajia ja rehtoreita on erikseen osallistettu näiden opetusmuotojen tuntijaon muutoksissa.

Oppilaiden osallistaminen järjestettiin alkuopetusryhmissä. Kuulemisen toteutti joko luokanopettaja valmiin materiaalin pohjalta tai opetusryhmä osallistui yhteisesti fasilitoituun kuulemistilaisuuteen etäyhteydellä. Luokanopettajat kirjasivat opetusryhmän vastaukset sähköiseen kyselyyn molemmissa toteutustavoissa.

Opettajien ja rehtoreiden näkemyksiä kartoitettiin sähköisillä kyselyillä. Lisäksi järjestettiin kuulemistilaisuudet, joissa oli mahdollisuus esittää asiaan liittyviä kysymyksiä. Koulujen johtokunnille järjestettiin infotilaisuus, jossa esiteltiin muutos ja oli mahdollisuus esittää kysymyksiä.

Oppilaiden ja henkilöstön vastauksia hyödynnettiin lopullisen tuntijaon valmistelussa. Oppilaiden ja henkilöstön näkemykset puolsivat yhtenäistä tuntijakoa vuosiluokille 1–2 ja äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan opetustuntien sijoittamista vuosiluokille 1–3 esitetyllä tavalla. Lisääaikaa oppimiselle pidettiin kaikissa ryhmissä tärkeänä, mutta huolena tuotiin esiin oppilaiden jaksaminen, kun kouluviikko pidentyy. Kuulemisten koonti on liitteessä 4.

Lapsivaikutusten arviointi

1–2 vuosiluokan tuntijaon yhtenäistämässä ei tule oppilaille suuria muutoksia nykyiseen verrattuna. Näiden vuosiluokkien osalta peruskoulujen tuntijako on ollut hyvin samankaltainen tähänkin saakka. Yhtenäistettävä tuntijako lisää oppilaiden yhdenvertaisuutta opetuksessa entisestään.

Tuntijakomuutoksessa emme voi vaikuttaa lisääntyvään opetustuntien määrään, koska kyse on valtakunnallisesta päätöksestä. Kuulemisissa nousi esiin huoli lasten jaksamisesta. Osa oppilaista ja koulun henkilökunnasta toi esiin, ettei lisätunnit tuo tarkoituksenmukaista hyötyä oppimiseen, koska alkuopetuksessa oppilaat eivät jaksakaan nykyisinkään koulupäiviä. Toisaalta lisätunnit eivät muuta opetussuunnitelman oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä, joten muutos tarjoaa lisää aikaa oppimiseen nykyiseen verrattuna.

Oppilaiden jaksamista on mahdollista parantaa kiinnittämällä huomiota opetusmenetelmiin ja oppituntien työskentelytapoihin. Näihin tarjotaan opettajille koulutusta äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan opetuksen monipuolistamiseksi. Äidinkielen ja kirjallisuuden lisätunnin sijoittaminen juuri 1.luokalle ja matematiikan juuri 2.luokalle tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa oppiaineen keskeisiä taitoja oikea-aikaisesta ja tukea oppimisen jatkuvuutta.

Koulujen henkilöstö nosti vastauksissa esiin kysymyksen aiheuttaako lisätunnit jakotuntien vähenemisen. Julkisen talouden suunnitelmaan on vuosille 2025–2028 osoitettu 20,6 miljoonaa euroa kattamaan opettajien palkkakulut. Rahoituksen tavoitteena on kattaa opettajien palkkakustannuksien kokonaiskulut, jolloin nykyisistä jakotunneista ei olisi tarvetta luopua. Helsingin kaupungin peruskoulujen tuntihintaan liittyvät vaikutukset on avattu tarkemmin alaluvussa Talousvaikutukset.

Talousvaikutukset

Helsingin kaupungin perusopetuksessa vuosiviikkotuntien lisäys kasvattaa palkkakuluja noin 860 000 € ajalla 1.8.2025–31.12.2025. Vuositasolla lisäykset vastaavat noin 2,2 milj. €. Palkkakulut on laskettu seu-

raavalla kaavalla: oppilasennusteen mukaiset opetusryhmät luokilla 1–3 * vuosiviikkotunnin hinta. Palkkakustannuksien lisäys on otettu huomioon TAE 2025-neuvotteluissa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on budjetissaan vuodelle 2025 saamassa 860 000 € määrärahoja tähän käyttöön.

Toimivalta

Hallintosäännön 15. luvun 2 §:n 2. kohdan mukaan, ellei toimivallasta ole toisin säädetty tai määrätty, kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto ja ruotsinkielinen jaosto oman kieliryhmänsä osalta päättää perusopetuslain mukaisen opetuksen koulukohtaisesta sekä lukio- ja ammatillisen koulutuksen oppilaitoskohtaisesta järjestämisestä ja mitoituksesta.

Esittelijä

vs. perusopetusjohtaja
Taina Tervonen

Lisätiedot

Kirsi Kukkonen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 81030
kirsi.kukkonen2(a)hel.fi
Marjo Kyllönen, Kehittämispalvelujohtaja, puhelin: 310 86208
marjo.kyllonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Suomenkielisen perusopetuksen tuntijako 1.8.2025 alkaen
- 2 Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen tuntijako 1.8.2025 alkaen
- 3 Ruotsin kielikylpyopetuksen tuntijako 1.8.2025 alkaen
- 4 Perusopetuksen tuntijakomuutosten kuulemisen koonti, syksy 2024

Oheismateriaali

- 1 Tuntijakoasetus
- 2 Perusopetusasetus
- 3 Perusopetuksen tuntijakomuutosten kuulemisen koonti, syksy 2024

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kasvatus- ja koulutuslautakunta